

løn, ikke havde mindre i Indtægt, end der var nødvendigt til et menneskeværdigt Udkomme.

Vi, der forlange, at Samfundet skal give os Arbejde, lønnende Arbejde, maa begrænse os til disse smaa Lovforslag, hvor man kun paakræver Statens Hjælp til at lindre den Nød, der bevislig truer og allerede har ramt en Mængde Mennesker uden deres egen Skyld, Ofre for Produktions-anarkiet inden for det allerkræftigste humane Samfund. Der er Tale om baade at yde Tilskud, der mest har Karakteren af at være en Hjælp, en Haandsrækning, og ligeledes om at yde Tilskud, der kun er Hjælp til Selvhjælp, et Princip, som Arbejderklassen i Virkeligheden har godkendt og i lange, lange Tider har praktiseret gennem Organisationerne. Der er endelig Tale om at yde Midler til Udførelse af offentlige Arbejder. Hvad det sidste angaar, er der nævnt adskilligt af min Partifælle. Det er den nemmeste og bedste Form for Hjælp at give de arbejdsløse noget at bestille. Men jeg tror ikke, man er meget stærkt optaget af Tanken om at skaffe Arbejderne Beskæftigelse. Der er nemlig visse Foretagender, der burde gennemføres, og som ikke blive det. Jeg vil nævne en Ting uden dog dermed at ville give det Udseende af, at jeg skulde tænke paa rent loyale Interesser. Jeg nævner Kristiansborg Slot. Skulde det være umuligt endelig at komme til en Ordning af dette Spørgsmaal? Skulde der ikke være Mulighed for, at man endelig fik fjernet den grimme Ruin, saa at man kunde give Tusinder af Mennesker noget at bestille og gøre det paa en saadan Maade, at de demokratiske Interesser, vi maa have fremmet, virkelig bleve holdte for Øje? Dette Arbejde saavel som mange andre vilde give adskilligt at bestille. Nu har Slottet ligget i Ruin siden 1884. Der er ikke nævnt et Ord om det i indeværende Samling; under Højreministerierne nævnedes det dog af og til. Mærkeligt, at Venstre, der dog ellers i mange Henseender er loyal, ikke har tænkt derpaa.

Jeg vil da sige i Slutningen af dette Foredrag, jeg her har Lejlighed til at holde, at der er mange store og brændende Spørgsmaal i vor Tid, der kræve deres Løsning. Man har nævnt Afløsning af Hartkornsskatterne. Jeg kunde anføre Kirkebyggeriet, hvor man for Øjeblikket netop ganske særlig i Kjøbenhavn paa Møder søger at faa Arbejderne i Tale, de samme Arbejdere, som lide under Nødens Tryk, for at fortælle dem, af en af de vigtigste Ting, som bør ske for deres Vel,

er, at man bygger Kirker og prædiker Guds Ord for dem. Man diskuterer mangehaande Spørgsmaal paa disse Møder. Spørgsmaalet om selve Helvede skal under Diskussion i et af de kommende Møder. Ihvorvel jeg nu indrømmer, at Hartkornsskatterne kunne være et meget vigtigt Spørgsmaal, og at Spørgsmaalet om Helvede er overordentlig brændende, kan jeg dog ikke nægte, at naar Talen bliver om Arbejdsløshed, forekommer dette Spørgsmaal mig at være mere brændende end noget andet i Øjeblikket af dem, som maa interessere Arbejderklassen. Unægtelig havde jeg ventet, at man fra vor Regerings og fra Folketingets Flertals Side turde gøre sig Haab om en Imødekommen, og at man ikke just skulde møde Mistanke om, at hvad vi havde tilsigtet her, var, som den ærede Taler, der sidst havde Ordet, sagde, at skabe Agitationsforslag. Mine Herrer, jeg vil sige Dem — og det tør jeg sige ikke alene paa egne men ogsaa paa mine Partifællers Vegne —, at det ikke er et Forsøg paa at skabe Agitation. Det vilde være uværdigt for et Parti, som staar Nøden saa nær som vi, der have Lejlighed til at se dens Billeder rullede op for vore Øjne hver Dag netop i denne Tid, om vi tænkte paa at drive Agitation med disse Forslag. Hvad egentlig det, som kræves her? Det er, om jeg saa maa sige, kun at lappe et gammelt Klædebon. Naar en fattig Moder har Børn, der gaa i gamle Bukser og Trøjer og have ondt ved at skærme sig mod Kulden og Vejrliget i det hele taget, hvad gør hun saa? Hun søger at stoppe og lappe paa de gamle Klædebon, at hjælpe Børnene paa bedste Vis, for at de ikke skulle lide for haardt under Kulden. Hvad er det, Arbejderklassen kræver andet, end at man vil lappe lidt paa det gamle Klædebon? Vi ville ganske sikkert noget mere, vi ville naa det at kunne give enhver Adgang til at leve et nogenlunde lykkeligt Liv og at kunne sikre Arbejderne Arbejde gennem en Omordning af Produktionen, — man kan saa kalde os revolutionære eller Reformatorer, hvad man vil —, men det, som vi her begære, er kun Lapper paa et gammelt Klædebon, og vi ventede ganske sikkert, at den bestaaende Stat vilde vise sig lige saa moderlig over for sine Børn som den fattige Kone, at den vilde lappe og stoppe om dem, bidrage til at værne dem mod Kulde og Nød, og at den ikke just vilde kalde os Agitatorer, der fremsætte Forslag, for derved at vække Røre mellem Arbejderne.